

Sygn. akt I C 153/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 grudnia 2015 roku

Sąd Rejonowy w Wieluniu I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Ewelina Puchalska

Protokolant: staż. urząd. K. C.

po rozpoznaniu w dniu 15 grudnia 2015 roku w Wieluniu

sprawy z powództwa Z. P. (1), W. P., S. P. (1), J. P. (1), M. P. (1) i M. P. (2)

przeciwko Ubezpieczeniowemu Funduszowi Gwarancyjnemu w W.

o zadośćuczynienie

1. zasądza od pozwanego Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego w W. na rzecz powoda J. P. (1) kwoty:

a) 12 500 zł (dwanaście tysięcy pięćset złotych) z ustawowymi odsetkami od dnia 22 sierpnia 2014 roku do dnia zapłaty, tytułem zadośćuczynienia,

b) 2 417 zł (dwa tysiące czterysta siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego,

2. zasądza od pozwanego Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego w W. na rzecz powódki M. P. (1) kwoty:

a) 12 500 zł (dwanaście tysięcy pięćset złotych) z ustawowymi odsetkami od dnia 22 sierpnia 2014 roku do dnia zapłaty, tytułem zadośćuczynienia,

b) 5 000 zł (pięć tysięcy złotych) z ustawowymi odsetkami od dnia 11 grudnia 2015 roku do dnia zapłaty, tytułem zadośćuczynienia,

c) 972 zł (dziewięćset siedemdziesiąt dwa złote) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego,

3. zasądza od pozwanego Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego w W. na rzecz powoda M. P. (2) kwoty:

a) 10 000 zł (dziesięć tysięcy złotych) z ustawowymi odsetkami od dnia 15 sierpnia 2014 roku do dnia zapłaty, tytułem zadośćuczynienia,

b) 343 zł (trzysta czterdzieści trzy złote) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego,

4. oddała powództwo w pozostałej części w zakresie roszczeń powodów J. P. (1), M. P. (1), M. P. (2), a także w całości w zakresie roszczeń powodów Z. P. (1), W. P. i S. P. (1),

5. nakazuje ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Wieluniu tytułem części nieuiszczonych kosztów sądowych:

a) z roszczenia zasądzonego na rzecz powódki M. P. (1) w pkt. 2 a) wyroku kwotę 553,46 zł (pięćset pięćdziesiąt trzy złote 46/100),

b) z roszczenia zasądzonego na rzecz powoda M. P. (2) w pkt. 3 a) wyroku kwotę 376 zł (trzysta siedemdziesiąt sześć złotych),

6. nakazuje pobrać od pozwanego Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Wieluniu tytułem pozostałej części nieuiszczonych kosztów sądowych kwotę 2 416 zł (dwa tysiące czterysta szesnaście złotych),

7. nie obciąża powodów Z. P. (1), W. P. i S. P. (1) kosztami procesu.

Sygn. akt I C 153/15

UZASADNIENIE

Powódka Z. P. (1) wniosła o zasądzenie na jej rzecz od pozwanego Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego w W. tytułem zadośćuczynienia za śmierć męża kwoty 40 000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 15 sierpnia 2014 r. do dnia zapłaty oraz zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa prawnego w kwocie 4 800 zł wraz z opłatami od pełnomocnictw.

Powódka W. P. wniosła o zasądzenie na jej rzecz od pozwanego Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego w W. tytułem zadośćuczynienia za śmierć ojca kwoty 40 000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 22 sierpnia 2014 r. do dnia zapłaty oraz zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa prawnego w kwocie 4 800 zł wraz z opłatą od pełnomocnictwa.

Powód S. P. (1) wniósł o zasądzenie na jego rzecz od pozwanego Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego w W. tytułem zadośćuczynienia za śmierć ojca kwoty 40 000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 22 sierpnia 2014 r. do dnia zapłaty oraz zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa prawnego w kwocie 4 800 zł wraz z opłatą od pełnomocnictwa.

Powód J. P. (1) wniósł o zasądzenie na jego rzecz od pozwanego Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego w W. tytułem zadośćuczynienia za śmierć syna kwoty 12 500 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 22 sierpnia 2014 r. do dnia zapłaty oraz zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa prawnego w kwocie 4 800 zł wraz z opłatą od pełnomocnictwa.

Powódka M. P. (1) wniosła o zasądzenie na jej rzecz od pozwanego Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego w W. tytułem zadośćuczynienia za śmierć syna kwoty 12 500 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 22 sierpnia 2014 r. do dnia zapłaty oraz zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa prawnego w kwocie 4 800 zł wraz z opłatą od pełnomocnictwa.

Pismem z dnia 04 grudnia 2015 r. powódka rozszerzyła powództwo o dodatkową kwotę 12 500 zł z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia doręczenia pisma do dnia zapłaty (k. 160).

Powód M. P. (2) wniósł o zasądzenie na jego rzecz od pozwanego Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego w W. tytułem zadośćuczynienia za śmierć syna kwoty 17 500 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 15 sierpnia 2014 r. do dnia zapłaty oraz zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa prawnego w kwocie 4 800 zł wraz z opłatą od pełnomocnictwa.

Pozwany Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny w W. nie uznał powództwa, wniósł o oddalenie wszystkich żądań oraz o zasądzenie kosztów procesu.

Sąd Rejonowy ustalił, co następuje:

W dniu 08 sierpnia 2005 r. w D. K. M., kierując samochodem osobowym marki F. (...) o nr rej. (...), którego pasażerem był S. P. (2), naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym i zjeżdżając na przeciwległy pas ruchu uderzył w nadjeżdżający z naprzeciwka samochód ciężarowy, w następstwie czego zarówno kierujący K. M., jak i pasażer S. P. (2) zmarli. (bezsporne)

Zarówno kierujący K. M., jak pasażer S. P. (2)

w chwili zdarzenia znajdowali się w stanie nietrzeźwości, obaj mieli 2,9% alkoholu we krwi. Dodatkowo pojazd, którym jechali nie był objęty ubezpieczeniem oc. (bezsporne)

S. P. (2) w chwili zdarzenia miał niespełna 26 lat. Był żonaty w Z. P. (1), z którą miał dwoje dzieci: W. P., która w chwili śmierci ojca miała 7 lat i S. P. (1), który miał 1,5 roku. Mieszkali oni razem w Z. koło Białej. Ok. 5 km dalej mieszkali wówczas i nadal mieszkają rodzice S. M. i J. P. (2). Mieszka z nimi również syn M., który

w chwili wypadku brata miał 24 lata. S. P. (2) pracował razem z ojcem

i bratem w jednym zakładzie – szkółce krzewów ozdobnych w B.. Po pracy często odwiedzał swoich rodziców, pomagał im. Tylko on miał samochód, więc zawoził ich tam, gdzie tego potrzebowali. W Ś. przyjeżdżał ze swoją rodziną w odwiedziny do rodziców i brata. W dniu kiedy wydarzył wypadek, ok. 5 rano, poszkodowany wracał z kolegami ze spotkania, gdzie spożywał alkohol. Decyzją swoich rodziców, bez sprzeciwu żony, S. P. (2) pochowany został w grobie swoich dziadków. (dowód: zeznania świadka H. B. min. 01:12-01:24, zeznania powódki Z. P. min. 00:04:27-00:18 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami min. 00:10—00:28, zeznania powódki M. P. min. 00:18:36-00:26 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami min. 00:28:20-00:40, zeznania powoda J. P. min.00:27-00:37 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami min. 00:40-00:50, płyta k. 188)

Powódka Z. P. (1) ma 34 lata. W chwili wypadku była w domu z dziećmi. Nie spodziewała się, że mąż spożywa alkohol, bo miał odwieść swoją mamę do lekarza, o co później, gdy zmarł, miała do niego żal. Powódka o wypadku dowiedziała się telefonicznie od koleżanki. Zawiozła dzieci do swojej mamy i pojechała do męża do szpitala, gdzie powiadomiono ją że mąż nie przeżył wypadku. Powódka po śmierci męża przyjmowała ziołowe leki uspokajające, wówczas jeszcze karmiła dziecko piersią. Nie korzystała z pomocy lekarskiej. Przekazała informację o śmierci syna teściowi i swojej córce. Na pewien czas przeprowadziła się z dziećmi do swojej mamy, ale kiedy córka poszła do szkoły, wróciła z powrotem do Z.. Tęskniła za mężem, ale nie okazywała tego przy dzieciach, płakała w nocy. Przez około rok odczuwała negatywne emocje do męża, o to, że została sama z dziećmi. Przez około 3 lata było jej żal z powodu sytuacji w jakiej się znalazła. Trudno jej było także pod względem finansowym. Od ok. 3 lat powódka jest w stałym związku, mieszka z partnerem. Powódka z dziećmi odwiedza grób męża w B. w Święto Zmarłych.

Jej córka W. ma 17 lat. Jest zamknięta w sobie, nie do końca akceptuje nowego partnera matki. To ona najbardziej przeżyła śmierć ojca. Była z nim silnie związana, dlatego ciężko było jej w szkole przez pierwsze lata po jego śmierci. Buntowała się, nie chciała słuchać matki. Dzisiaj wspomina ojca przy okazji świąt i uroczystości rodzinnych. Przechowuje jego zdjęcia. Obecnie uczy się dobrze, nie sprawia problemów wychowawczych.

S. P. (1) nie pamięta ojca. W chwili jego śmierci miał zaledwie 1,5 roku. Teraz ma prawie 12 lat. Jest gadułą, ma dobre relacje z partnerem swojej mamy.

(dowód: zeznania świadka H. B. min. 01:12-01:24, zeznania powódki Z. P. min. 00:04:27-00:18 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami min. 00:10—00:28, płyta k. 188)

Powódka M. P. (1) ma 51 lat. Choruje na cukrzycę. W chwili śmierci syna pracowała w rodzinnym gospodarstwie rolnym. Czasami zajmowała się dziećmi syna S.. O śmierci syna dowiedziała się od męża. Przeżyła szok, do dziś przeżywa jego śmierć. Powódka od chwili śmierci syna nie spotyka się z jego dziećmi, ani synową. Widuje się z nimi jedynie przy grobie syna w Święto Zmarłych. Nie są ze sobą skłóceni, ale kontakty rodzinne ustały po śmierci S. P. (2). Aktualnie powódka utrzymuje się z renty w wysokości 420 zł. Cieszy się z obecności w domu 7-letniego wnuka, który jest synem M. P. (2). Smutno jest jej przy okazji świąt i uroczystości, kiedy nie ma wśród nich syna S.. (dowód:

zeznania powódki M. P. min. 00:18:36-00:26 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami min. 00:28:20-00:40, zeznania powoda J. P. min.00:27-00:37 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami min. 00:40-00:50, zeznania powoda M. P. min.00:37:30-00:42 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami min. 00:57-01:08, płyta k. 188)

Powódka M. P. (1) jest osobą upośledzoną w stopniu lekkim na pograniczu umiarkowanego. Leczona była z poradni zdrowia psychicznego. Po raz pierwszy powódka zgłosiła się do psychiatry w 2002 r. Wówczas rozpoznano depresję reaktywną – obawiała się zwolnienia z pracy. Po tej wizycie powódka nie kontynuowała leczenia. Kolejny raz zgłosiła się do psychiatry w marcu 2005 r.

z rozpoznaniem ociężałość umysłowa, zaburzenia lękowe. W tym okresie występowały już u powódki organiczne zmiany w ośrodkowym układzie nerwowym. W krótkim okresie czasu po śmierci syna powódka była hospitalizowana w szpitalu psychiatrycznym w związku z reakcją sytuacyjną o obrazie epizodu depresyjnego. Nastąpiły dekompensacja. W późniejszym czasie po śmierci syna powódka wielokrotnie była hospitalizowana w szpitalu psychiatrycznym z rozpoznaniem zaburzenia depresyjne nawracające. Proces żałoby u powódki zatrzymał się, nie nastąpiło otwarcie na nowe obiekty i cele. Proces żałoby miał charakter patologiczny (żałoba powikłana), do dnia dzisiejszego żałoba nie została zakończona. Pomimo wielokrotnej hospitalizacji nie udało się uzyskać zadawalającej długotrwałej remisji. Czynnikiem istotnym w stanie zdrowia psychicznego powódki jest organiczne uszkodzenia ośrodkowego układu nerwowego mające charakter długotrwały, będące skutkiem chorób somatycznych. Śmierć syna spowodowała u powódki 7% uszczerbek na jej zdrowiu psychicznym o charakterze długotrwałym. (dowód: pisemna opinia biegłego sądowego lekarza psychiatry J. K. k. 149-152)

Powód J. P. (1) ma 67 lat. Obecnie jest na emeryturze, uzyskuje świadczenie w wysokości 1 470 zł. Ma problemy z sercem, przyjmuje leki. O śmierci syna pierwsza powiedziała mu jego szefowa. Był zaskoczony, bo zgodnie z ustaleniami tego dnia syn miał zawieść powódkę M. P. (1) do lekarza. Powód na wieść

o śmierci syna przeżył szok. Nie może nadal uwierzyć, że syn nie żyje. W pracy po śmierci syna było mu ciężko, bo wcześniej często go widywał. Kiedy widział ciągnik, którym w zakładzie jeździł syn, ogarniał go smutek. Powód nie zażywał leków po śmierci syna. S. P. (2) czasami zwierzał się powodowi, że żona podejrzewa go o zdradę małżeńską. Teraz jest mu przykro, że wnuki W. i S. go nie odwiedzają. Powód, ani syn M. nie mają samochodu. Kiedy powód musi jechać gdzieś dalej prosi o zwiezenie kuzyna. Wcześniej mógł liczyć na pomoc syna S.. (dowód: zeznania powoda J. P. min.00:27-00:37 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami min. 00:40-00:50, płyta k. 188)

Powód M. P. (2) ma 34 lata. Dwa lata po śmierci brata założył rodzinę. Razem z żoną i 7-letnim synem mieszka z rodzicami. Zarabia 1 680 zł. Żona powoda nie pracuje. Powód pozostawał w dobrych relacjach z bratem, który był od niego starszy o 2 lata. W dzieciństwie mieli wspólne zainteresowania, znajomych. Kiedy S. P. (2) ożenił się bracia nadal często się widywali, także w pracy, wzajemnie sobie pomagali. S. P. (2) mówił czasami bratu, że żona jest o niego zazdrosna. O śmierci brata powoda powiadomił ojciec. Powód zwolnił się tego dnia z pracy, żeby pomóc rodzicom i bratowej w przygotowaniach do pogrzebu. Powód nie zażywał leków po śmierci brata. Dzisiaj nie utrzymuje kontaktów z bratową i jej dziećmi. Spotyka ich przy grobie brata. (dowód: zeznania powoda M. P. min.00:37:30-00:42 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami min. 00:57-01:08, płyta k. 188)

Dnia 27 stycznia 2014 r. pozwany otrzymał od powodów żądania zapłaty na ich rzecz zadośćuczynień szczegółowo wyliczonych w piśmie z dnia 23 stycznia 2014 r. (bezsporne, pismo w aktach szkody na s. 5 - płyta k. 135 plik o rozmiarze (...))

Pozwany uznał swoją odpowiedzialność za szkodę wobec powodów Z. P. (1), W. P., S. P. (1), M. P. (1) i J. P. (1) ustalili należne im zadośćuczynienia w następujących wysokościach, które pomniejszył o 50% przyczynienie poszkodowanego tj.:

- Z. P. (1) na kwotę 40 000 zł, przy czym wpłacił 20 000 zł,

- W. P. na kwotę 40 000 zł, przy czym wypłacił 20 000 zł,

- S. P. (1) na kwotę 40 000 zł, przy czym wypłacił 20 000 zł,
- M. P. (1) na kwotę 25 000 zł, przy czym wypłacił 12 500 zł,
- J. P. (1) na kwotę 25 000 zł, przy czym wypłacił 12 500 zł.

Dodatkowo Z. P. (1), W. P. i S. P. (1) pozwany wypłacił po 15 000 zł (łącznie 45 000 zł) tytułem odszkodowania za pogorszenie sytuacji życiowej. Nadto pozwany przyznał W. P. i S. P. (1) miesięczne renty po 200 zł na każde dziecko, które wypłaca kwartalnie. (bezsporne)

Poszkodowany S. P. (2) nie posiadał ubezpieczenia na życie. (oświadczenie powódki Z. P. złożone na rozprawie w dniu 15.12.2015r. min. 00:49 płyta k. 188)

Decyzją z dnia 21 sierpnia 2014 r. pozwany odmówił przyznania zadośćuczynienia powodowi M. P. (2), wskazując, iż nie wykazał on krzywdy jaką poniósł po śmierci brata. Postępowanie likwidacyjne w zakresie zadośćuczynienia w stosunku do powódki Z. P. (1) pozwany zakończył decyzją z dnia 14 sierpnia 2014 r., a w stosunku do pozostałych powodów (poza M. P. (2)) w dniu 21 sierpnia 2014 r.

Ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie, w zakresie sytuacji rodzinnej i osobistej powodów spowodowanej śmiercią S. P. (2) Sąd dokonał na podstawie zeznań powodów oraz świadka H. B. (2), które niemalże w całości uznał za wiarygodne, spójne i wzajemnie się uzupełniające. Sąd nie dał jednak wiary zeznaniom świadka oraz powodów, iż relacje S. P. (2) i jego żony Z. P. (1) były poprawne i nie zakłócone. Po pierwsze bowiem zeznania powodów i świadka w tym zakresie nie były do końca spójne. O zazdrości i pewnych nieporozumieniach zeznawali J. P. (1) i M. P. (2), przy czym ich zeznania w porównaniu do oświadczeń, które złożyli pozwanemu w postępowaniu likwidacyjnym były już zachowawcze i wycofane. Powodowie nie potrafili dokładnie wyjaśnić dlatego wcześniej wskazywali na problemy małżeńskie S. P. (2), twierdząc, że był on na skraju załamania nerwowego, a zeznając w procesie niewiele mieli do powiedzenia o problemie wskazywanym wcześniej. Jednocześnie nie zaprzeczyli, że tego rodzaju oświadczenia zostały przez nich złożone. Z kolei świadek H. B. (2) zeznała, że nie wie czy małżonkowie mieli problemy małżeńskie, bo z nimi nie mieszkała. Jednak na pewne problemy małżeńskie S. P. (2) i jego żony logicznie wskazywać mogą także same okoliczności zdarzenia, to że wypadek miał miejsce nad ranem, kiedy poszkodowany z grupą znajomych będących wyraźnie nietrzeźwych wracał nie wiadomo skąd, podczas gdy jego żona z dziećmi była sama w domu. Nie do końca zrozumiała, w świetle rzekomych poprawnych relacji małżonków, była także decyzja dotycząca pochówku S. P. (2) w grobie jego dziadków. Niewytłumaczalne natomiast w ogóle są istniejące obecnie relacje dziadków J. i M. P. (1) z ich wnukami W. i S., a właściwie ich zupełny brak, przy dzielącej ich zaledwie kilkukilometrowej odległości.

Ustaleń w zakresie zdrowia psychicznego powódki M. P. (1) i wpływu śmierci jej syna na stan tego zdrowia Sąd dokonał na podstawie opinii biegłego sądowego lekarza psychiatry J. K. (2), uznając ją opinię za zrozumiałą, rzetelną i wynikającą z fachowej wiedzy, jaką biegła dysponuje.

Sąd oddalił wniosek pozwanego o przeprowadzenie przez pracownika socjalnego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w W. wywiadu środowiskowego na okoliczność stosunków i relacji panujących w rodzinie powodów, problemu alkoholowego S. P. (2), jego relacji z żoną, albowiem przepisy ustawy z dnia 12.03.2004 r. o pomocy społecznej (t. jedn. Dz. U. z 2015r., poz. 153 ze zm.), która obowiązuje pracowników socjalnych przy wykonywaniu przez nich obowiązków, nie przewidują przeprowadzania wywiadu środowiskowego na potrzeby prowadzonego postępowania cywilnego. Zatem brak jest podstaw prawnych do zlecenia ośrodkom pomocy społecznej tego rodzaju dowodów w sprawach cywilnych. Zdaniem Sądu większość okoliczności, których dotyczy teza dowodowa przedstawiona przez pozwanego we wniosku o przeprowadzenie wywiadu środowiskowego zostało w sposób

wyczerpujący wykazanych w zeznaniach powodów i świadka. W pozostałym zakresie ciężar dowodowy powinien spoczywać na pozwanym, a nie Sądzie, zgodnie z zasadą kontrydiktoryjności i równości stron.

Sąd zważył, co następuje:

Odpowiedzialność pozwanego Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego w W. wynika z przepisu art. 98 ust. 1 pkt. 2 a) ustawy z dnia 22 maja 2003 r.

o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (t. jedn. Dz. U. z 2013r., poz. 392 ze zm.) w zw. z art. 448 k.c. i art. 436 § 1 k.c.

Okoliczności faktyczne niniejszej sprawy pozwalają na uznanie, iż każdy z powodów na skutek śmierci S. P. (2) doznał naruszenia dóbr osobistych poprzez zerwanie z nim więzi na skutek jego śmierci. Powodowie wykazali w tym postępowaniu, że byli emocjonalnie związani i pozostawali w bliskich relacjach ze S. P. (2), który zmarł nieoczekiwanie i zdecydowanie przedwcześnie. Sytuacja ta wywołała u powodów smutek, żal, poczucie straty, tęsknotę – emocje, towarzyszące przeżywanej przez nich żałoby. Na skutek jego śmierci dotychczasowe życie powodów uległo zmianie.

Więzi rodzinne zaliczane są do kategorii dóbr osobistych, o których mowa w art. 23 k.c. i określane mianem „wartości życia rodzinnego” (T. Sokołowski, Komentarz do art. 23 k.c., Lex). Zerwanie tych więzi uzasadnia prawo do żądania zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c., gdyż zgodnie z aktualnym orzecznictwem Sądu Najwyższego najbliższemu członkowi rodziny zmarłego służy zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę na podstawie art. 448 k.c. w związku z art. 24 § 1 k.c., w sytuacji gdy śmierć nastąpiła przed dniem 3 sierpnia 2008 r. wskutek uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia (por. uchwała SN z dnia 13.07.2011r., III CZP 32/11, OSNC 2012, Nr 1, poz. 10). Podkreślić należy, iż czynem niedozwolonym poszkodowana bezpośrednio jest też osoba najbliższa zmarłemu i na podstawie tych przepisów może żądać naprawienia własnej krzywdy, doznanej poprzez naruszenie jej własnego dobra osobistego.

Pojęcie „najbliższego członka rodziny zmarłego” jest pojęciem w szerokim znaczeniu, na co wielokrotnie wskazywano już w orzecznictwie. O najbliższych relacjach mówi się wtedy, gdy wynikają one z poczucia wspólności, także gospodarczej oraz bliskości osobistej. Do kategorii faktów umożliwiających dokonanie ocen w tym względzie zaliczyć wypada takie dane jak: wiek, sposób dotychczasowego życia każdego z powodów, jego miejsce zamieszkania, częstotliwość i charakter kontaktów z bliską osobą zmarłą (osobiste, telefoniczne, korespondencyjne etc.), własna sytuacja rodzinna, a także tryb życia bliskiej osoby zmarłej, jej indywidualne możliwości i rodzaj wpływu na życie i zamierzenia na przyszłość każdego z powodów z osobna etc. (por. wyrok SN z dnia 13.04.2005r., IV CK 648/04, Legalis nr 68991, wyrok SN z dnia 27.04.2014r., V CSK 445/13, Legalis nr 1067200).

W takim rozumieniu pojęciem osoby najbliższej poszkodowanego S. P. (2) objąć należy także jego brata powoda M. P. (2), który wykazał w tym postępowaniu swoje bliskie relacje ze swoim jedynym bratem i stratę jaką poniósł na skutek jego śmierci. Wobec powyższego Sąd uznał, iż w stosunku do powoda M. P. (2) spełnione zostały przesłanki z art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c.

Zadośćuczynienie ma na celu złagodzenie cierpień wywołanych śmiercią osoby najbliższej. Ustalając kwotę należnego powodom zadośćuczynienia Sąd oceniał relacje łączące powodów ze S. P. (2) i wpływ jego śmierci na ich dalsze życie.

Powodowie J. i M. P. (1) udowodnili, iż łączyły ich więzi emocjonalne ze zmarłym synem, które na skutek wypadku zostały zerwane, co spowodowało u nich poczucie krzywdy. Niewątpliwie śmierć dziecka to największa strata jaka może spotkać rodziców. Jest to strata, której nie da się wymierzyć w pieniądzu.

W przypadku powoda J. P. (1) Sąd uznał, iż krzywda jaką doznał na skutek śmierci syna powinna zostać zrekompensowana kwotą 50 000 zł zadośćuczynienia i pomniejszona o 50% przyczynienie się poszkodowanego do zdarzenia (co obie strony zgodnie przyznały). Uzyskaną w ten sposób kwotę należy też pomniejszyć

o wypłacone powodowi dotychczas zadośćuczynienie, tj. o 12 500 zł, co daje ostatecznie kwotę 12 500 zł, o której Sąd orzekł w pkt. 1 a) wyroku na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. O odsetkach orzeczono zgodnie z żądaniem pozwu od dnia kolejnego po wydaniu przez pozwanego decyzji ostatecznej, na podstawie art. 455 k.c., art. 481 § 1 i 2 k.c. i art. 476 k.c.

W przypadku powódki M. P. (1) śmierć syna wywołała najpoważniejsze skutki zdrowotne w postaci 7% uszczerbku na zdrowiu psychicznym. Proces żałoby ma charakter patologiczny (żałoba powikłana). Do dnia dzisiejszego żałoba nie została zakończona. Wobec tego Sąd uznał, iż krzywda powódki spowodowana śmiercią syna powinna zostać zrekompensowana zadośćuczynieniem w wysokości 60 000 zł. Jednocześnie tę kwotę należy obniżyć o 50% przyczynienie i wypłacone dotychczas świadczenie, co daje kwotę 17 500 zł, o której orzeczono w pkt. 2 a) i b) wyroku, na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. Odsetki ustawowe zasądzono od kwoty 12 500 zł zgodnie z żądaniem pozwu od dnia kolejnego po wydaniu decyzji ostatecznej, a od kwoty 5 000 zł od dnia ustosunkowania się przez pozwanego do rozszerzonego powództwa, na podstawie art. 455 k.c., art. 481 § 1 i 2 k.c. i art. 476 k.c.

W przypadku powoda M. P. (2) krzywda doznana na skutek śmierci jedyne go brata, z którym wspólnie się wychowywał i do końca pozostawał w bliskich relacjach powinna zostać zrekompensowana zadośćuczynieniem w wysokości 20 000 zł. Obniżając tę kwotę o 50% przyczynienie poszkodowanego Sąd zasądził w pkt. 3 a) na rzecz powoda kwotę 10 000 zł na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c.

O odsetkach ustawowych orzeczono na podstawie art. 455 k.c., art. 481 § 1 i 2 k.c. i art. 476 k.c.

Żądanie odsetek ustawowych za okres przed wydaniem wyroku znajduje uzasadnienie w treści art. 109 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, który wskazuje termin 30 dni od otrzymania akt szkody na zaspokojenie roszczenia, a w przypadku gdy wyjaśnienie okoliczności niezbędnych do ustalenia odpowiedzialności Funduszu albo wysokości świadczenia w tym terminie nie jest niemożliwe, świadczenie powinno być spełnione w terminie 14 dni od dnia wyjaśnienia tych okoliczności, z tym że bezsporna część świadczenia powinna być spełniona w terminie 30 dni. Z okoliczności sprawy wynika, że powodowie w styczniu 2014 r. zgłaszali swoje żądania zapłaty określonych kwot tytułem zadośćuczynienia. Zatem licząc od dat kolejno wydawanych przez pozwanego decyzji ostatecznych w ich sprawach uzasadnione jest żądanie odsetek ustawowych na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 455 k.c., a w przypadku powoda M. P. (2) także z dniem 15 sierpnia 2014 r. z uwagi na treść art. 109 cytowanej wyżej ustawy.

W pozostałym zakresie powództwo zostało oddalone. Sąd uznał dalej idące roszczenia powodów J. P. (1), M. P. (1) i M. P. (2) za wygórowane. Powodowie J. P. (1) i M. P. (2) po śmierci S. P. (2) w niedługim czasie powrócili do swoich czynności codziennych. Dzisiaj funkcjonują prawidłowo. Nie leczyli się psychologicznie, ani psychiatrycznie. Powód M. P. (2) dwa lata po śmierci brata założył własną rodzinę i nadal mieszka w domu rodzinnym. Ta okoliczność niewątpliwie wpływa korzystanie na powodów M. P. (1) i J. P. (1), którzy cieszą się z obecności wnuka w domu i synowej, która gotuje im obiady. To z pewnością sprawia, że nie czują się zupełnie osamotnieni po śmierci starszego syna. W przypadku powódki M. P. (1) wskazać należy, iż uszczerbek na zdrowiu, jakiego powódka doznała w związku ze śmiercią syna pozostaje w związku z organicznym uszkodzeniem ośrodkowego układu nerwowego, którego początki występowały już przed śmiercią syna, a poprzez jego śmierć zostały pogłębione.

Sąd oddalił w całości objęte pozwem roszczenia powodów Z. P. (1), W. P. i S. P. (1), uznając, iż pomimo niewątpliwie doznanej przez nich krzywdy spowodowanej śmiercią męża oraz ojca, została ona w całości naprawiona przez pozwanego w postępowaniu likwidacyjnym.

W przypadku powódki Z. P. (1) wskazać należy, mając na uwadze okoliczności sprawy, iż kwota 40 000 zł ustalonego przez pozwanego zadośćuczynienia była wystarczająca do zrekompensowania krzywdy powódce. Powódka aktualnie od kilku lat pozostaje w nowym związku z innym mężczyzną. Po śmierci męża nie leczyla się z powodu dolegliwości z tym związanych. Od początku prawidłowo wypełniała swą rolę jako matka. Jej małżeństwo ze S. P. (2), jak wynika

z okoliczności sprawy, nie do końca uznać należy za udane. Nie bez znaczenia także dla roszczenia objętego pozwem pozostaje okoliczność przyznania powódce odszkodowania za pogorszenie sytuacji życiowej, gdyż jest ono związane ze zmianami w sferze dóbr niematerialnych, które rzutują na sytuację materialną.

Ustalone przez pozwanego zadośćuczynienie na rzecz powódki W. P. na poziomie 40 000 zł jest także uzasadnione. Dziewczynka niewątpliwie doznała krzywdy z powodu śmierci ojca, ale nie spowodowało to niekorzystnych skutków w jej zdrowiu i obecnym funkcjonowaniu. Nadto poza zadośćuczynieniem pozwany wypłacił jej odszkodowanie za pogorszenie sytuacji życiowej i przyznał rentę w wysokości 200 zł miesięcznie.

Małoletni powód S. P. (1) w chwili śmierci ojca miał zaledwie 1,5 roku. Z tamtego czasu nic nie pamięta. Otoczony stałą opieką matki nie odczuł krzywdy w takim samym stopniu jak jego starsza siostra. Aktualnie rozwija się prawidłowo, ma dobry kontakt z partnerem matki. Poza wypłaconym zadośćuczynieniem małoletni powód, podobnie jak siostra, otrzymał odszkodowanie i ma płaconą rentę w wysokości 200 zł miesięcznie.

O kosztach procesu w zakresie roszczenia powoda J. P. (1) Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, gdyż roszczenie objęte pozwem w zakresie zadośćuczynienia zostało w całości uwzględnione. Jednakże koszty wynagrodzenia pełnomocnika powoda Sąd ustalił na kwotę 2 417 zł na podstawie § 6 pkt. 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości

w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu z dnia 28 września 2002 r. (t. jedn. Dz.U. z 2013r., poz. 491) i art. 1 ust. 1 pkt.2 ustawy o opłacie skarbowej

z dnia 16 listopada 2006 r. (t. jedn. Dz.U. z 2012r., poz. 1282.). W pozostałym zakresie żądanie kosztów procesu Sąd oddalił w pkt. 4, uznając, iż przedmiotowa sprawa nie była zawiła pod względem faktycznym i prawnym, a podjęte działania pełnomocnika powoda były typowe dla tego rodzaju spraw. Postępowanie dowodowe nie było szczególnie zawiłe, ani długotrwałe. Dlatego też brak jest podstaw do zasądzania kosztów zastępstwa prawnego pełnomocnika powoda powyżej stawki minimalnej.

O kosztach procesu w części dotyczącej roszczeń powodów M. P. (1)

i M. P. (2) Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. dokonując ich stosunkowego rozdzielenia w proporcji w jakiej sprawę strony proces przegrały, przy czym koszty zastępstwa prawnego pełnomocnika powodów ustalił po 2 417 zł, na podstawie cytowanych wyżej przepisów prawa, oddalając dalej idące żądanie w tym zakresie z tą samą argumentacją jak w przypadku powoda J. P. (1).

Powódka M. P. (1), która zwolniona została od kosztów sądowych wygrała sprawę w 70%, a przegrała w 30%. Obliczone w tych proporcjach należne powódce koszty zastępstwa prawnego wynoszą 1 692 zł, a pozwanemu 720 zł. Dokonując wzajemnej kompensaty tych kosztów, po stronie powódki pozostaje kwota 972 zł, o której Sąd orzekł w pkt. 2 c) wyroku.

Powód M. P. (2) także zwolniony został od kosztów sądowych. Wygrał sprawę w 57%, natomiast przegrał w 43%. Obliczone w tych proporcjach należne powodowi koszty zastępstwa prawnego wynoszą 1 382 zł (57% x 2 434 zł), a pozwanemu 1 039 zł. Dokonując wzajemnej kompensaty tych kosztów, po stronie powoda pozostaje różnica w kwocie 343 zł, o której Sąd orzekł w pkt. 3 b) wyroku.

O kosztach należnych Skarbowi Państwa, obejmujących opłaty stosunkowe od roszczeń powodów J. P. (1), M. P. (1) i M. P. (2) i koszty opinii biegłego psychiatry, od których powodowie zostali zwolnieni Sąd orzekł w pkt. 5 i 6 na podstawie art. 113 ust. 1 i 2 a) ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t. jedn. Dz. U. z 2014 r., poz. 1025 ze zm.) w zw. z art. 100 k.p.c. obciążając nimi strony w proporcjach jakich przegrały, przy czym w przypadku powoda J. P. (1) w zw. z art. 98 § 1 i 3 k.p.c.

Koszty sądowe wyniosły:

- w przypadku powoda J. P. (1) 625 zł opłaty stosunkowej,

- w przypadku powódki M. P. (1) 1 250 zł (2x625 zł) opłaty stosunkowej
i 595,46 zł wydatków na opinię biegłego,

- w przypadku powoda M. P. (2) 875 zł opłaty stosunkowej.

W pkt. 7 wyroku Sąd odstąpił od obciążenia kosztami procesu powodów Z. P. (1), W. P. i S. P. (1) na podstawie art. 102 k.p.c., mając na uwadze ich sytuację życiową, wiek małoletnich powodów, okoliczności zdarzenia w wyniku, którego stracili oni bliską im osobę.